СВОБОДА



SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 91. Джерзі Сіті, Н. Дж., понеділок, 20-го квітня 1936. — VOL. XLIV. No. 91. Jersey City, N. J., Monday, April 20, 1936. THREE CENTS

УРЯД ШУКАЄ „ПОСТІЙНОГО ЛІКУ" НА БЕЗРОБІТТЯ

ВАШИНҐТОН. — Гарі Гопкинс, адміністратор уряду поступу праці, видав публичну заяву, що федеральний уряд шукає „постійного ліку" на безробіття. Він заявив теж, що такого ліку не буде можна знайти, поки уряд не простудіює основно технічних причин безробіття.

Ця заява викликує в ґазетах широкі коментарі разом з промовою президента Рузвелта в Болтиморі.

Ґазети звязують теж ці урядові заяви з заявою виконного уряду Американської Федерації Праці, що, мовляв, незадовго біржевики будуть старатися підбити штучно вгору торговлю шерами й бондами; зріст цін вартісних паперів буде штучний, бо не буде опиратися на продукції, і тому він скоро мусить скінчитися новим крахом на біржі.

ВИКІНЧИЛИ ВЖЕ ПРОЕКТ ПОДАТКОВОГО ЗАКОНА.

ВАШИНҐТОН. — Податковий субкомітет палати послів уже покінчив свої праці над проектом нового податкового закона й відослав цей проект до палат конґресу, де над ним почнуться дебати знедії.

Знавці департаменту скарбу кажуть, що цей проект зроблено так, що вони ще не знають, скільки приходу дасть він урядові.

УСУНЕНО СУДДЮ ЗА ЗЛОВЖИТКИ.

ВАШИНҐТОН. — На основі обвинувачення палатою послів сенат суддя федерального суддю Голстеда Ритера з Флориди за зловживання уряду.

По довгій і завзятій дебаті сенат постановив 56 голосами проти 28 признати Ритера винуватим і усунути його з його становища.

РОЗКРИВАЮТЬ ДАЛІ „ЛІҐУ СВОБОДИ".

ВАШИНҐТОН. — Перед сенатським субкомітетом для розсліду лабістів ставали в пятницю дальші свідки для розгляду діяльности „Ліґи Американської Свободи" й інших подібних організацій.

Свідки кинули між іншим світло на те, чому саме „Ліґа Американської Свободи", відома зо своєї заскорузлости, покликала на бесідника проти президента Рузвелта Алфреда Смита, що до того часу уходив за лібераля. Свідки заявили, що „Ліґа" покликала Смита на бесідника на те, щоб стерти з себе тавро звязків з багачами.

Інші свідки говорили про крайньо-назадницьку організацію „Сторожі Републики". Ця організація зібрала кількасот тисяч долярів на висвітлення фільми проти Рузвелта. Вона вважає найважнішою справою побороти кандидатуру Рузвелта, бо, мовляв, Рузвелт поламав конституцію і є скритим комуністом. Для повалення Рузвелта організація думає видвиґнути клич антисемітизму, бо, мовляв, як говорив її провідник, Америка вже дозріла до вирішування „жидівської загрози" та старої дати Американці, що мають по $1,200 на рік доходу, вже готові приняти Ґітлера. Цю організацію піддержувала головно родина міліонера Питкерна, що сама дала цій організації $103,000.

КАМПАНІЯ УРЯДУ ПРОТИ ЗЛОЧИНІВ.

НЮ ЙОРК. — Нюйорська поліція арештувала далі в звязку з крадіжем бондів з одного нюйорського банку 30 людей.

Федеральні агенти кажуть, що шайка має міжнародне розгалуження. Уряд уже скомунікувався з французькою поліцією, щоб арештувати спільників американських бандитів у Франції.

НАПАД БАНДИТІВ НА ПОЇЗД.

НОТЛІ (Ню Джерзі). — Сім бандитів напали на банковий поїзд залізниці Ірі, що розвозить готівку з федерального резервового банку в Ню Йорку до ріжних банків по містах цього стейту. Бандити стероризували обслугу стації і поїзду та, виломивши вози й огнетревалі каси, забрали з них готівки на суму $958.35 та втекли автом.

Пасажирі на тім поїзді не знали, що сталося. Залізничий заряд думав спершу, що бандити втекли з усими грішми на поїзді, себто з $58,000, але потім відкрив, що бандити в поспіху не дісталися до головних скриток.

ВІДГУК СПРАВИ ГАВПТМАНА.

НЮ ЙОРК. — Бувшого адвоката Пола Вендела, котрий сидить тепер у вязниці в Ню Джерзі, а котрий недавно признався, що брав участь у викраденню дитини Линдберга, звільнено з тюрми на те, щоб він поміг шукати викрадачів дитини Линдберга. За нього заложено кавцію в сумі 2,000 долярів.

Зараз по звільненню з тюрми він прибув до уряду державного прокуратора в Брукліні.

ВІДГОМІН ВАРШАВСЬКОГО ПРОЦЕСУ.

Як відомо, підчас варшавського процесу за вбивство міністра Перацького покарано українських адвокатів високими грившами. Між тими покараними був теж оборонець д-р Володимир Горбовий. Тепер зажадали від нього заплати гривни з тим, що як це негайно не станеться, то зліцитують його майно.

БУВШИЙ ЦАРСЬКИЙ СТАРШИНА БОЛЬШЕВИЦЬКИМ ШПИГУНОМ.

Серед російської еміґрації у Франції велику сензацію викликало арештування графа Попова, колишнього старшини царської ґвардії, за вбивство кавказької красуні Оґакідзе. Попов, подібно як багато інших російських еміґрантів, був шофером таксівки і жив серед тяжких умовин. Останніми часами його положення поправилось і інші еміґранти стали підозрівати, що він є большевицьким шпигуном. Щоб розвідати, звідки він бере гроші, вислано кавказку Оґакідзе, що знала Попова. Вона дісталась до його мешкання, що було люксусово уладжене. Вона справді знайшла документи, з яких виходило, що Попов удержує звязки з одним комуністичним депутованим і урядовцем совєтської амбасади в Парижі. Попов застав її, як бушувала в його бюрку, і без надуми застрілив її.

БОМБОВИЙ ЗАМАХ НА ВИДАВНИЦТВО.

Минулого місяця виконано бомбовий замах на видавництво „Польска Заходня" в Катовицях. Атентатник умістив бомбу у сходовій клітці будинку, де містилась адміністрація часопису. Бомба ушкодила сходову клітку та стіни будинку, у якому вилетіли теж усі шиби. Жертв у людях не було. В звязку з атентатом арештовано кілька осіб, між ними атентатника. Він називається Ян Козьмінський з Бендзіна, має 26 літ. Він був активним членом ендецької партії на Шлеську, тепер розвязаної владою.

10,000 ФРАНКІВ ЗА ОДНОГО ФРАНКА.

В французькому містечку Ніорт відбулася недавно ліцитація ріжних предметів, що були власністю одного мешканця цього міста, який помер, не залишивши ніяких спадкоємців. Усі предмети розкуплено, лишився тільки один горнець, якого ніхто не хотів купити. Врешті знайшовся купець, що купив його за франка. Вернувшись домому, завважив у ньому якусь невеличку пачку. Коли її розвинув, побачив гроші. Було там 10,000 франків у банкнотах. Трансакція оплатилася. Була це, здається, найщасливіша і найкраща трансакція, яку колинебудь заключено.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ.

У новинці „Переміняють час" в ч. 90. з18-го квітня написано було „найближчої неділі", а мало бути „в неділю, 26-го квітня".

ПРОПАЛА НА ВОДОПАДІ.

На Ґовт Айленді над водопадом Ніяґари знайдено торбинку з ріжними дрібницями, що належали до пані Б. Ф. Ґайде з Клифтону, Норт Каролайна. Розслід поліції в готелю й над водопадом дає основи догадуватися, що ця жінка пропала у водопаді.

КАСІЄРКА СПРОНЕВІРИЛА 300 ТИСЯЧ ЗЛ.

У бельгійській фабриці дроту і цвяхів у Варшаві була касієркою Йосифа Лазовська. Працювала в цій фірмі 18 літ і брала спершу 1,000 зл., пізніше 1,500 зл. місячно. Одначе тієї великої платні видко було їй замало, бо вона окрадала цілий час робітників, обтягаючи їм безправно 50 сот. до 2 зл. На скарги робітників відповідала, що вона помилилася. Аж припадок причинився до викриття її зловживань. Після смерти одного робітника касієрка присвоїла собі 500 зл., які належалися його родині на похорон. Родина не вдоволилася викрутами Лазовської і звернулася з претенсією до дирекції, яка ствердила, що гроші спроневірила касієрка. Тоді почали перевірювати всі рахунки, які переходили крізь її руки. Показалося, що Лазовська впродовж свого довголітнього урядування присвоїла собі 300 тисяч зл. Її арештували. Тепер слідство хоче викрити, що Лазовська робила зі спроневіреними грішми.

ПРОДАВ ЧУЖУ ЖІНКУ.

Жінка одного варшавського промисловця, жида, покинула свого чоловіка і виїхала зі своїм приятелем Станиславом Б., жидом, до Парижа, де він перебував на студіях. За місяць прийшов від неї до дини розпучливий лист з повідомленням, що Станислав Б. продав її торговцям людським товаром. Легкодушна жінка благає, щоб її ратувати. Справою занялася влада.

ВМІВ ХОВАТИ ГРОШІ.

Бруно Тех у Любані на Поморі вибрав перед кількома місяцями із щадничої каси всі свої ощадности в сумі 6 тисяч зл. і закопав їх у бляшаній пушці в землі. Недавно Тех хотів відкопати свої ощадности, але їх не знайшов. Хтось довідався про цей схованок і гроші забрав.

ЗАВАЛИВСЯ МЕЧЕТ.

Цими днями завалився в Сараєві один з найкращих мечетів у Юґославії, Скедер Джемія. Великий будинок перемінився в румовище. Цей мечет походив з 15. віку і був одною з найстарших магометанських святинь на Балкані. Хоч мечет стояв у густо залюдненій дільниці Сараєва, жертв у людях не було підчас катастрофи.

ЧИСЛО ПЛАСТУНІВ НА СВІТІ.

При кінці 1935 року в Міжнароднім Пластовім Бюрі було зареєстрованих 48 пластових організацій з цілого світу, що мають разом 2,505,963 членів. У порівнанні з 1934 р. число членів цих організацій зросло на 206,874 членів.

ЖАХЛИВА ФАБРИЧНА КАТАСТРОФА В МІЛЯНО.

Жахлива катастрофа трапилася в фабриці автомобілевих моторів „Ісота-Фраскіні" в Міляно (Італія). Катастрофа трапилась у відділі великих печей, де перетоплюється металь. Увесь будинок перемінився в румовище. Детонацію чути було в промірі 15 км. У катастрофі згинуло коло 20 робітників. Багато є ранених. Причина катастрофи неустійнена.

У ВЯЗНИЦІ ВЧАТЬСЯ ТАНЦЮВАТИ.

В Брікстон, в Англії, є вязниця, де перебувають вязні, засуджені тільки за довги. Знаходяться там теж особи з найліпшого товариства. Вязниця нагадує пансіон. Поділена вона на шість кляс: три для мужчин, три для жінок. До першої кляси можуть належати тільки вязні, що їх засудили за довги більші, як 5,000 фунтів стерлінґів. Келії першої кляси є дуже комфортово уладжені. Останніми часами дирекція вязниці згодилася на те, щоби вязні могли вчитися танців у вязниці, мужчини разом з жінками.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ КОНСЕРВИ.

У Харкові є велика фабрика мясних консерв. Вироби цієї фабрики були такі, як усі большевицькі вироби, отже населення дуже на них нарікало. Аж післали до фабрики контрольну комісію, щоб розслідила справу. І показалося, що директор жид крав волове мясо і дорого продавав, а для фабрики купував мясо з коней, собак і котів та робив із них консерви.

ГУМОР ОДНОГО АНГЛІЙЦЯ.

Цими днями помер у Лондоні Вілям Горас де Вере Коль, що вславився кількома жартами на широку скалю. У 1905 р., коли був іще студентом університету в Кембрідж, переодягнувся за султана з Занзібару і приїхав до Лондону. У супроводі своїх товаришів висів із ваґону ІІ-гої кляси і представники влади приймали його як султана. Повозили його святочно по місті, показували університет і школи, приймали в ратуші обідом його і його імпровізовану дружину. Коль піпов навіть на панцирний корабель і там показували йому все з пошаною, як королеві.

Іншим разом на головній лондонській площі Пікаділі, переодягнувшись як каменяр, почав розбирати кістки в тротуарі, протягнувши довгий мутуз „перехід заборонений". Поліція та прохожі ходили довкола, і ніхто навіть не спитав його, хто він і нащо це робить.

Раз почав кричати за одним послом „Тримайте злодія!" Поліція взяла посла до комісаріяту і щойно там він ствердив папери, хто він.

Коль був дуже подібний до Мекдональда і коли раз вийшов з ресторану, група робітників прохала його сказати їм якусь промову. Коль висловив у промові такі реакційні думки, що повкодив популярности Мекдоналда серед робітників.

Із дотепів Коля, за які він платив нераз відшкодування, сміялась ціла Англія.

НАПРЯМНІ ЗІЗДУ УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЦТВА В КРАЮ

ЛЬВІВ. — Останній Зізд Союзу Українок відбувся серед великого напруження. Це пізнати було по тім, що зіхалося дуже велике число делеґаток зі всіх сторін краю, які слідили за звітами з дуже великою увагою і брали дуже живу участь у дискусії.

„Реальна політика".

Голова Союзу Українок, пані Мілена Рудницька, ствердила, що українське жіноцтво в краю відмежувалося від т. зв. „реальної політики", яку осудила велика частина свідомого громадянства, а зокрема українська заморська іміґрація. Вже недалекий час, коли таке саме становище займе вся українська суспільність.

Признається до помилки і вини.

Мілена Рудницька заявила, що вона хотіла бути посолкою до варшавського сойму, бо мандат давав би їй змогу вести дальше ту ділянку політичної діяльности, яка їй лежить найбільше на серці, себто закордонну пропаґанду. Далі сказала, що це її вина, що вона, як провідниця, не передбачила ні умов виборчого компромісу з польським урядом, ні тимбільше тих консеквенцій, які мусіли наступити. Вона ствердила, що повинна була це передбачити і відмовитись від кандидатури, тимбільше, що передбачувала добре всі наслідки угоди з польським урядом її товаришка по праці — пані Олена Шепаровичева, яка відмовилася від кандидатури до варшавського сойму. Рудницька заявила, що признається до вини і кається. І заявила, що за її промах вільно її атакувати й бити. Тільки не вільно шарпати її чести, бо вона може присягнути, що не знала, куди піде політична лінія УНДО.

Від політики, а до позитивної праці.

Делеґатки заявилися за те, щоб Союз Українок стояв по змозі здалека від політики і жив у згоді з усіми народніми установами та вів при їх помочі дійсну позитивну роботу. Вони домагалися від наступного виділу, щоб полагодив конфлікти, які зайшли між Союзом Українок і українськими установами, та щоб не робив нічого такого, що підривало б таку співпрацю.

Признання проводові.

Якіб не були помилки дотеперішнього проводу організації, загально стверджено, що, не зважаючи на кризу в організації, Союз Українок таки зріс до небувалих на наші обставини розмірів. В останньому році організаційна сіть кружків зросла на 75%. І ці кружки виявили інтензивну, всесторонню діяльність. За те делеґатки висловили проводові признання і подяку.

Проти виступів „Католицької Акції".

Делеґатки, критикуючи тут і там провід, з огірченням і обуренням (як подає „Новий Час") натаврували виступи д-ра М. Дзеровича на сторінках „Католицької Акції", в яких він атакував Союз Українок (зглядно його провід) з нібито католицького становища. В імени українок-католичок зложено на Зізді таку заяву:

„Зорґанізоване католицьке жіноцтво ніколи не вело ніякої акції на шкоду Союзу Українок, не змагало до його розбиття, ні перетворення його в якесь релігійне товариство. Українське католицьке жіноцтво заявляє, що не є на услугах ніякої політичної партії, чи групи, ні приватних осіб, а приме з найглибшого свого переконання до того, щоб релігійна резолюція Першого Жіночого Конґресу була в Союзі Українок практично переведена в життя з правдиво християнським змістом".

Представниці зорґанізованого католицького жіноцтва ввійшли теж і до нового виділу.

Русова за всепрощення.

Пані С. Русова взивала жіноцтво спустити заслону на всі непорозуміння й тертя і керуватися християнським всепрощенням.

Виховати тип українки-громадянки.

На зізді підкреслювано, що Союз Українок не сміє зводити своєї діяльности до того, щоб виховувати добрі господині. Союз Українок мусить передовсім виховати зразковий тип українки-громадянки. Він має причинитися до перевиховання цілої нації. Наше жіноцтво мусить стати у своїй праці на всеукраїнській площині. Його провід мусить передбачувати події.

Мілена Рудницька далі головою.

У своїм звіті дотеперішня голова Союзу Українок заявила, що не буде рішучо кандидувати знову на голову товариства. Контрольна комісія таки поставила її на голову і її знову вибрано головою через акламацію.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПРЕЗИДЕНТ ДО МОЛОДІ

Президент Рузвелт виголосив в одній касарні в Болтиморі коло Вашингтону промову, котру широко заповідали як великий вистріл у виборчій кампанії. Ця промова замітна не лише з огляду на президіяльну кампанію, але й через те, що в ній президент звертався спеціяльно до молоди, котрої будучина стала одним з найважніших і найтрудніших питань сучасної політики.

Питання молоді президент Рузвелт поставив ясно, не закриваючи його, в цілій його величині. На самому вступі своєї промови він сказав молодим людям річи, яких старі люди своїм дітям не хочуть, чи не знають, сказати. „Світ, у котрім міліони з вас дозріли", говорив президент, звертаючися виразно до молодих, „це не старий упорядкований світ ваших батьків. Багато річей, які вчора вважалися певними, нині пропали. Багато вчорашніх певностей ми нині квестіонуємо. Чомуж це одні певности пропали і чому в інші сумніваємося? Бо факти й потреби цивілізації змінилися за останне покоління більше, ніж за за ціле попереднє століття!

„Ви мірили теперішній стан світа своїми власними досвідами", говорив далі президент, немовби маючи на думці батьків, що пробують дітям накинути мірила того старого світа, що минув. Потім президент прийшов відразу до шукання молоді праці та про її тяжкі досвіди в цім шуканні. Цим президент відразу вдарив молотом по найголовнішій справі життя молоді. За молодости батьків людина, що дійшла до зрілости, могла бути певна, що знайде роботу та зможе зажити нормальним дозрілим життям. Нинішня молодь такої певности не має. Що їй серед цього робити? — отсе є найголовніше питання будучого покоління.

По такім вступі президент подав, яку розвязку на це питання подає теперішній федеральний уряд. Він радить обмежити вік людської праці, а саме зобовязати молодих людей ходити до школи до скінченого 18-року, а з другого боку звільнити з праці з запевненням безжурного життя всіх, що дійшли до 65-го року. Що це може дещо помогти, сумніву нема. Та чи поможе це на розвязку основного питання хочби самої молоді, питання запевнення праці, можна сумніватися. З промови президента видно, що й він не трактує своєї програми як непомильний лік на всі суспільні недомагання, бо взивав усіх молодих людей думати над розвязанням великого питання.

Здається, що ні забезпеки робіт для молодих людей ні забезпеки безжурної старости для старших не дасть ніяка суспільна програма так довго, поки вона не придумає способу якоїсь далеко йдучої контролі промислів. Рузвелтова програма цього не має, одначе він цього не виключає, бо кличе всю громаду шукати належної розвязки. Він немовби радить їм попробувати його програми, а коли його програма покажеться невистарчальною, йти далі, шукати чогось нового, пробувати щось інше, більш підходяче.

Е. Онацький (Рим). (3)

УКРАЇНА І СХІДНІ ГРАНИЦІ ЕВРОПИ

(Переклад інавгураційної промови, виголошеної 3-го квітня 1936 р. при відкритті курсів українознавства в Східньому Королівському Інституті в Неаполі).

Щоби закінчити з цими цікавими посвідченнями про тогочасні культурні звязки між Україною й західною Европою, згадаємо, що й славний митрополит київський, Петро Могила, фундадор Київської Академії і декількох колегій в інших містах України, студіював також у Сорбоні, Київська Академія, відкрита в 1632 році, як колегія, була справжнім осередком европейської культури для цілої східньої Европи, — більш того: була останнім осередком цієї культури на европейському сході, і значно прислужилася европейській цивілізації. Майже всі видатні українські письменники — і не тільки українські — перейшли поміж мурами цієї академії, вислухуючи лекції в латинській мові і студіюючи Петрарку, Таса, Дунса Скота, Кардана, Джордано Бруно і т. д. Деякі зі студентів цієї академії виїздили також за кордон і студіювали в Італії — в Падуї (між іншими славнозвісний перекладач Біблії на тогочасну українську мову, д-р медицини Скорина), в Римі і в Больонї.

З поділом церков в 1054 році. Україна, як виказують наведені вище приклади князів Ізяслава і Данила, ніколи не заперестала дивитися в напрямку Риму. На екуменічному*) соборі в Фльоренції, скликаному в 1445 році папою Евгеном IV для обєднання церков східньої і західньої, Ісидор, митрополит київський, підтримав необхідність унії з Римом і підписав урочисту декларацію, складену в цьому дусі. Папа вшанував його кардинальським титулом і вислав, як свого легата, до великого князя московського Василя II, щоби він поповнив там справу єднання церков. Але Василь II, засліплений ненавистю до „еретичного" латинства і мріючи про утворення в Москві „Третього Риму", що мав би лишитися вірним б у к в і християнства, вкинув папського легата до вязниці. Митрополит Григорій Цамблак (1458 р.), перееменик Ісидора, був потверджений папою Пієм II, але виклятий в 1459 р. православним собором в Москві. Митрополит Михайло вислав в 1476 році до папи римського листа, підписаного всіма українськими епископами, з проханням протекції від папи Сикста IV; митрополит Йосиф Солтан вислав в 1496 році до Святого Престола урочисте ствердження своєї віри. Всі українські епископи вислали свої побажання і заяви про вірність Святому Престолові в 1595 році, і папа Климентій VIII відбив з цього приводу медалю з написом „Рутеніс рецептіс" („Наверненим Русинам"). В 1596 р. берестлитовський собор проголосив урочисто унію з Римом.

І хоч більшість населення не приняла цеї унії, і вона викликала сильну реакцію особливо з боку українського козацтва, що вбачало в ній польські інтриги і стало в охорону православної церкви, тим не менше релігійна боротьба, що виникла з того, мала свій добрий вплив на поширення загальної освіти в народі. Обидві сторони намагалися навчити нарід, відповідно до доктрини, визнаваних за єдино вірні, щоб озброювати його духовно проти супротивника. Самі православні, боронячи свою церкву проти католиків, мусіли звертатися в своїй полеміці до релігійної й наукової літератури західньої Европи, черпаючи натурально головно з протестантських творів. Перший полемічний трактат православного анонімного автора з 1582 року носить назву, що є, з цеї точки погляду вельми характеристична: **„Послание латиняням, взяте з їх власних книг".**

Україна вкривається тоді сіткою шкіл і приватних друкарень, і грек Павло Алепський, секретар патріярха антиохійського, переїзджачи через Україну, написав таке в своєму щоденнику (1654—1656):

„В цілій землі русинів чи козаків ми помітили факт дивний і гарний: вони майже всі, і навіть більшість жінок і дівчат, вміють читати і знають порядок Служби Божої і релігійні співи. Священики навчають сиріт і не дозволяють їм волочитися по вулицях без всякої науки".

Перша друкарня зявилася на Україні при кінці XV ст., тимчасом, як перші московські друкарі, Іван Федорович і Петро Мстиславець, відкривши в 1565 р. друкарню в Москві, були примушені тікати в Литву від забобонної люти московської черні, що дивилася на друкарню як на „чортівські виграшки" і її цілковито зруйнувала. Пізніше Іван Федорович перейшов на Україну, де видрукував славну **Острожську Біблію** (1581 р.), себто перше видання всіх книг Святого Письма тодішньою церковною українською мовою.

Коли Москва переконалася в необхідности скінчити зі своєю культурною ізоляцією і наблизитися до Европи, вона вирішила використати тих українців, що мали бодай перевагу бути тої самої православної віри. Таким чином **першими, що понесли світло европейської культури до Москви, були українці.** Досить пригадати тут імена Епифанія Славинецького, Стефана Яворського, Стефана Полоцького, Данила Туптала, Теофана Прокоповича і багатьох інших, що їх імена знаходяться в кожному підручнику історії московської літератури, як імена перших „европейзаторів" Москви.

З приєднанням України до Росії ця европеїзаційна праця українців натурально ще посилилася і то не тільки в царині думки та літературних форм, але також у формах пластичного мистецтва. Коли войовничий Рим підбив собі Грецію, знесилену внутрішніми війнами, єдиною потіхою переможених було те, що грецька культура — наука, мистецтво й література — в свою чергу перемогла Рим. Те саме, хоч і в значно меншій мірі, можна було би сказати і про Україну, підбиту Москвою.

Вже згаданий вище грецький діякон Павло Алепський написав у своєму щоденнику, що „українські артисти взяли своє мистецтво від фрянкських і польських артистів і малюють тепер свої ікони як справжні майстри. Вони визначаються вмінням малювати портрети з рідкою свіжістю виразу, як ми могли ствердити на портретах патріярха Теофана й інших". Одним з найкращих мистців тих часів був Федушко з Самбора, що його славне „Благовіщення", яке переховується в одному волинському музею, посвідчує про італійські — або ще точніше сказати — про тосканські впливи Верокія. Не дивно отже, що коли це мистецтво зявилося в Москві, москвини, замкнені в рутині візантійського мистецтва, безособового й символічного, були ним вражені не менше, як першою друкарнею. „Вірному — проголосив тоді славнозвісний протопіп Авакум, — не тільки не пристойно молитися перед такими іконами, але навіть і дивитися на них!" Настільки ці витвори українського мистецтва, повні життя і р а д о с т и життя, відбивалися від тогочасних московських ікон.

Під українським впливом народжується в Москві і **мистецтво різьби**, що раніше визнавалося в Москві за рештки поганського ідолопоклонства, і тому не було дозволене.

Українські малярі Лосенко, Левицький, Боровиковський, різьбарі Мартос і Козловський, композитор Бортнянський і сотки менших поклали справжні підвалини европеїзації московського мистецтва. Проте треба зазначити, що це мистецтво, в своїх нових европейських формах, не пасувало духові московського народу і залишилося виключним здобутком вищих кляс. Ніякий нарід західньої Европи не зазнав такої величезної, впрост незмірної культурної ріжниці, що існувала в царській Росії між народніми масами і вищими клясами, які мусіли підлягати, починаючи з часів Петра I, політиці штучної „европеїзації". Тимчасом, як в Україні мистецькі впливи західньої Европи знаходили зрозуміння й пристосовування в широких масах народу, в Росії вони залишилися цілковито поверховні. Західне **бароко,** перенесене в Україну, не залишилося формою чужого мистецтва, але послужило добірним матеріялом для оригінальної творчости, що дала в мистецтві місце так званому „українському (або „козацькому") бароку" і розвинулася особливо за гетьманів Самойловича і Мазепи. Росіяни імітували тільки **зовнішню театральність** барока, українці зрозуміли його **внутрішній патос** і пристосували його до архитектуральних і льокальних форм, що існували раніше. Ціла оця частина України, що тягнеться вздовж Дніпра, прикрасилася тоді прегарними мурованими церквами та світськими будинками в стилі козацького барока. До цеї доби відноситься переяславський та козелецький собор, монастирі прилуцький, дубенський, чернігівський, харківський, львівський, а також велика частина церков і монастирів у Києві, палаті гетьманів в Чигирині та в Батурині, палата Академії в Києві й інші.

Український геній пристосував бароко навіть до деревляних будинків. Гармонізуючи його зі старими формами, улюбленими в Україні, він зрештою витворив незвичайно оригінальний тип деревляних церків, в с т и л і козацького барока, що панував в Україні до часів імператора Павла I, який так глибоко відчув історичну ріжницю між і м і т о в а н и м і невідчутим бароковим стилем московських церков і оригінальним стилем українських церков, що заборонив в 1800 р. будувати церкви в українському стилі, і особливо національний тип церков з трьома банями, вибудуваними в одну лінію. Цей тип церкви з трьома банями в одну лінію був дійсним виразом національної творчости і про нього згадують вже дуже старі колядки (між іншим це ймення походить від римського „календе"), себто різдвяні співи. Найдавніший приклад церкви на три бані ми можемо бачити в Братській Львівській Церкві й особливо в її каплиці незрівняної краси. Тут ми зустрічаємо, — як у конструкції склепіння, так і в пропорціях та в розподілі архитектонічної маси, — впливи пізнього Італійського Ринашимента (Відродження). Три українські бані тут так гармонійно пристосовані до цілости будинку, до загального характеру Ринашимента, що треба думати, що українські майстри були вже мистцями в цьому стилі перше, ніж взялися за будову цеї церкви.

(Кінець буде).

*) Евкуменічний — вселенський.

УЛАС САМЧУК

ГОРИ ГОВОРЯТЬ

Роман у 2-ох частинах.

Частина друга.

52

17.

Над миром стоїть незмірно велична ніч. Зорі — окремі мирі — вічности — говорять з неуявних висот про величбуття.

Яблонецьким перевозом, розрізуючи величезні снігові замети, виїхав з Ворохти пароторг - розчищувач. Сопе дмухає і крає сніговий цілину. Сипле направо й наліво сніг, лишає за собою свобідну дорогу. По ній має пройти потяг, наладований хлібом для гуцулів. Ті ще не знають про це. Не знає також і Щутка, що писав свою болючу скаргу. Але довжелезний потяг стоїть уже у Ворохті й тільки чекає, поки прочистять дорогу й поки дістане відомости, що Ясіня здалася.

В той час працювали повстанці. У сім годин зібралися на кінці, що його зараз тут охрестили імям „Свобода", і вирушили звідсіль у трьох напрямках. Залога здалася без бою. Всі спали й нічого не сподівались. У ночі прибула потуга й по всіх вулицях заметушилися озброєні чужі люди. Ясіня мертво мовчала. Вікна жидівських і мадярських хат щільно позакривані віконницями.

У такий час, замучений, засапаний Браш гасав по вулиці й шукав Шровбу і Водічку. Обганяв Ясіня, вертівся по вулиці, мов навіжений і зовсім не знав, що далі діяти. Пригноблений і знищений, біжить все таки додому. Біжить бігом. Піт ллється з нього струмками. Біжить і думає, що то він скаже своєму суворому панові. Він чув уже страшні прокляття сотника і щоки починали свербіти прикрим передчуттям. На вулиці порожньо, але цього Браш не зауважує.

В той час з кінця над Ясінням вилетіла під небо величезна вогняна гадина. Браш зовсім не знав, що то гасло повстанців. Це ще більше його сгурбувало. Біжить, землі не чує. І раптом, коло церкви до нього вибігають якісь люди й погрожують йому зброєю.

— Куди чвалаєш? — гримнув над ним голос і не встиг Браш отямитися, як тяжеча, тверда рука піймала його за коміра й тягне не відомо

— Пусти! — кричить Браш. — Я біжу до пана сотника!

— Аа, до сотника. Ми от покажемо тобі сотника.

І через пять хвилин, замісць у сотника, Браш опинився в касарнях. Тут справжня Содома й Гомора. У темних, ледь освічених, коридорах ходять сильно озброєні чужі люди. З надвору касарня оточена також військом. Кілька вояків витягають з касарень скоростріли й виносять кріси. На салях сидять стурбовані вояки залоги й не розуміють, що сталося.

До одної з таких саль впхнули також спітнілого і очумілого Браша. Його одразу пізнали і почали жартувати. Йому трохи ніяково, дивно, але досить приємно. Пригадав свого сотника, Шровбу й Водічку і тяжко зітхнув. Погляд його шукає чогось, на чому міг примустити своє натомлене тіло. Коло дверей помітив якогось стільця і осів на нього.

— От і сидимо, — думає він у голос. Але не встиг це докінчити думки, як стілець під ним делікатно перепросив і згорнувся в ніжках на подобу японського святого.

Браш, стративши опору, похитнувся, відчаяно вимахнув руками і, зробивши в повітрі гіперболічну криву, розтягнувся на помості, встигши все таки, мов кіт, попасти черевом до низу.

В салі стало весело. Зірвався дружній регіт. Але Браш не регоче. Постогнуючи, поволі зводиться на власні коротенькі ніжки й соромливо дивується, чого їм так смішно?

18.

— То, діточки, коли ми минулого року на Україні зустріли це свято, — простогрікує Іван Щутка, сидячи в натопленій хаті між своєю родиною. — От, так було. Це, вам, дітоньки, стіл. Отакий стіл. Довгий, аж двері, широкий ци і влїз би у нашу хижу. А на столі пашні насипано. І застелено все чистим настільником. І от приходить сама вечеря, та й почали ми їсти. Господи Боже. Їси, їси і кінця немає. Станеш, подивишся, що тільки лишається й знов їси. А господиня все тобі носить і носить, сипле й сипле. То тобі риба якась у тісті і олії запечена, то вареники. Ой, та такі пироги звуть, а добрі, а смачні. Їси і ще хочеться. А які там паляниці печуть, а які млинці. У нас того зовсім не знають. А тісто біле, пухке. Візьмеш і ніяково в руці тримати. Здається піна, здається розтане в пальцях. Ех, ех, — закінчує, махнувши з жалем рукою Щутка. — Все то минулося. Коби то й нам, дітки, туди!

Дітки слухають, жмурять очі в щонайкращих місцях і не віриться їм. Боже, стільки їжі: Їси, їси, й ще лишається. Маленький Василько, що пригорнувся до зажуреної мамки, думає, думає і каже: — Мамко! Завтра я з Дусевим Юлою такоз піду на Укяаїну.

— Ее, сину! То далеко й що ти, бідо, там робитимеш?

— Сцо лобитиму. Їстиму. Я так, мамко, хоцу їсти... Так дузе хоцу.

У мамці щось тисне у горлі. Вона горне дитину до грудей, а на очах самі збігають сльози.

Тут-тут-тук! — застукав хтось у вікно. Щутка глянув туди й нашоропився. Тук-тук-тук! — застукало сильніше. Щутка встає, підходить до вікна й дивиться в темноту.

— Агій! Хто там?

— Куме, Іване, — бубонить за вікном голос. А війдіт-но сюди.

— Та зайдіт, куме...

— Нема часу. Вийдіт.

Щутка накидає безрукавого кожуха й виходить.

— Куме! Приїхали... — таємничо шепче він.

— Хто приїхав?

Та з України, хліб привезли...

— Хліб? Таки почули нас?

— Видно почули. Вдегайтеся, куме, а біжіт до Зіміру, а я піду всіх повідомлю. От радость яка! — І кум біжить далі. Від хати до хати, від вікна до вікна розійшлася чутка „приїхали!"

З ґрунів висипав народ. Мороз, свято, зійшов холодний місяць. По схилах білих гір, мов нічні привиди, встає народ і поволі, тихо сповзає в долину.

ранок на змірівському двірці. Скрегоче лютий мороз. Дихання з уст парою вилітає. Втопчуючи сніг, маса сірого люду, вперто чекає. Довжелезний, покритий інеєм з велитенською на чолі льокомотивою, потяг стоїть і чекає також. На ваґонах скрізь написи: Україна, Україна. — Далеко взад біжить те слово і десь там зникає в сірому морозяному тумані.

Коло ваґонів спокійно прохожають вояки в шоломах. У них кріси з наложеними баґнетами, вони мабуть не чують морозу.

Утворили комісію, що має роздати хліб. Треба підрахувати людей, щоб усім вистарчило його. Всі пруться наперед, кожний боїться, що йому не вистане Військові мусять енерґійно приводити людей до порядку. Роздача продовжувалася аж до полудня слідуючого дня, а люди вперто чекали, відходили та прибували нові.

Але найбільший рух у Цоканів. Ясіня добули легко, але чи піде так і далі? Буде бій. Відобідавши, всі три брати збіраються до великого діла.

— Благословіт, неню, благословіт, мамко! Йдемо...

— Хай вас Бог благословить! моляться старі, моляться зо сльозами. Серця їх повні радощів, а разом і страху. Хто знає, як то воно буде.

Багато тисяч народу застав

— Сини мої, сини мої! Кров моя, радість моя! Йдіт, орлята, кохані йдіт! Може так треба, а я буду молитися за вас! — голосить стара мати.

В той час увійшла з другої хати Марийка. І мене, мамко, благословіт!

Оглянулася стара, а перед нею не Марийка, а вояк. Шкуряна куртка, штани, револьвер. Це все Павло припас.

— Марійко! Дитино! А тиж куди?

Усміхається Марийка. — Туди, де й усі, мамко! Піду з Павлом.

— Це, мамко, коли вже зовсім перевертати світ, то до останнього, — каже Павло: — І баби най покажуть своє. Видите, який козак. Позір!

Марийка зробила позір.

— Ну, дочко, най і тебе Бог благословить.

— Ех, колиб не кривий, — зненацька виривається в старого Цокана. Бодай того... — і тут згадав, що при Марійці ніяково батька лаяти, махнув рукою й замовк.

— Ви вже, ненько, не потрібуєте цим журитися. Сокотіт дому, вівці, корови, а ми вже там самі раду дамо, — кажу старому, але мої слова для нього не потіха. Мамка плаче, плаче з радости та страху. Старому також до сліз ніяково. Прощаємося востаннє й усі виходимо на подвіря, де на нас чекає троє запряжених саней.

Посідали, гукнули, рванулися коні й помчали в долину.

(Далі буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ІДЕЯ БЕЗ ІДЕАЛІЗМУ, ЧИ ІДЕАЛІЗМ БЕЗ ІДЕЇ? . .

До Америки приїхав недавно Герберт Морисон, провідник англійської партії праці та предсідник лондонської повітової ради. Витали його при вступленню на американську землю представники нюйорського міського уряду з посадником міста на чолі. Вечором Морисон уже говорив на великім вічу в Мека Темпел на тему „Фашизм і робітничий рух".

Англійський робітничий провідник говорив, що фашизм тяжко означити, бо фашизм не має ніякої економічної доктрини і ніякої суспільної фільософії.

Означити його можна хіба як повне заперечення особистих горожанських прав.

АНҐЛІЙЦІ Й УРЯДОВЕ НАСИЛЬСТВО.

Фашистівська диктатура виходить з думки, що з теперішнього хаосу можна вийти тільки насильством.

Морисон не тільки самий говорив, що він у це не вірить, але й казав, що в це не вірить теж анґлійська суспільність.

„Я не можу вважати насильства за неминуче", казав він. „Я певно не бачу знаків, щоби в Анґлії могла повестися якась крівава революція".

Він, очевидно, мав на думці й большевицьку й фашистівську революцію. Питання тільки, чи не приписував він своїх власних думок усьому анґлійському громадянству.

ФАШИСТИ Й ГРОМАДЯНСТВО В АНҐЛІЇ.

У другій половині березня відбулося в Алберт Гол у Лондоні велике віче анґлійських фашистів, і це віче до певної міри може дати відповідь на питання відношення анґлійського громадянства до фашизму.

„Манчестер Ґардієн", що, як відомо в цілому світі, в таких справах старається представити факти якнайвірніше до життя, доносив про це віче: „Сер Освалд (Мозлі, провідник анґлійських фашистів), повторив свій театральний вхід з синіми світлами, бубненням бубнів та процесією по середині салі серед лісу піднесених угору рук у чорних сорочках. Цим разом його привитав гук іронічного сміху та крик якоїсь жінки: „Ось іде цісар!" Потім мявкіт, сміх, ще гучніший, заглушив фашистівський спів... Заки сер Освалд дійшов до естради й сів, з ґалерії хтось крикнув: „Дайте нам Мозлея — мертвого або живого!"

З цього можемо трохи відчути, як на вид уніформів бубни, марш серединою шпалірів, театральні освівлення відкликується анґлійський характер. У Москві, Римі й Берліні це можуть любити, але з цього ще не виходить, що це люблять у Лондоні.

АНҐЛІЙСЬКА ВДАЧА Й ТЕАТРАЛЬНІСТЬ.

У донесенню „Ґардієна" згадується специяльно про театральний прихід провідника анґлійських фашистів на салю.

Під словом „театральний" треба розуміти: обчислений на враження. Відомо, що в театрі все обчислене на враження на публику й театральність у театрі має місце. На те ставиться на естраді відповідну сценарію, на те на сцену кидається відповідне світло, на те грає музика. На те й актори відповідно одіті, схарактеризовані, говорять відповідним голосом.

Подібні річи виробляють деякі аранжери публичних виступів, по суті зовсім не театральних виступів. Замісць покладатися на враження своїх слів, вони допомагають собі такими штучками, яких уживається в театрі. Такі штучки називається театральними.

Народи, що беруть усе, що бачать, поверховно, приймають такі театральні штучки зовсім наївно, не добачуючи їх штучности. Більше розвинені народи хочуть мати чисту промову, без ніяких світил, без бубнів, без уніформів, без штучно модульованого голосу. Вони люблять природність виступу, природні промови. Вони не люблять театральности, штучности, неприродности.

АНҐЛІЙЦІ Й ІРЛЯНДЦІ.

Я, здається, вже раз писав про одну сцену в анґлійськім парляменті, в якій показалося драматично відношення ріжних народів до театральности.

Маю на думці дебату в анґлійськім парляменті над пропозицією союза з Анґлією, яку дала Франція. Це було підчас великої французької революції, коли французькі революціонери повалили французьке королівство й завели републику. Коли застрашені цим рухом анґлійська монархія й шляхта почали війну проти Франції, французькі революціонери запропонували Анґлії покінчити війну та заключити мир.

Підчас дебати над цею пропозицією в анґлійськім парляменті одні посли виступали за пропозицію, а інші посли проти. Між іншими проти пропозиції угоди виступав славний тоді ірляндський посол, знаменитий парляментарний бесідник, Берк. Підчас своєї промови проти французької пропозиції він доказував, що французьким революціонерам не можна вірити, бо вони свої обіцянки союза з Анґлією певно віроломно поломлять. Це були досить виразні слова, які кождий міг добре зрозуміти, але горячий ірляндець хотів їх іще підтвердити театральністю. Підчас промови він сягнув рукою за пазуху й говорив менше-більше так: „Франція подає вам руку до згоди. Але чи знаєте ви, що вона має за пазухою?" Це теж були сильні слова, бо фраза „мати щось за пазухою" значить укривати щось. Він міг тепер сказати, що саме Франція укриває за пазухою, але Беркові й цього було замало. Він хотів зробити на слухачів таке поражаюче враження, яке роблять актори в театрі. І ось він наглим рухом руки витяг зза пазухи штилет і кинув перед послів на долівку.

Берк певно сподівався, що він зробить поражаюче враження. Він був певний, що посли ахнуть і відкинуть французьку пропозицію згоди. І якби щось подібне сталося в Ірляндії, то дуже можливо, що так воно було би сталося. Та в анґлійськім парляменті сталося щось таке, чого він зовсім не сподівався. Посли подивилися на штилет на землі й відвернулися. Дехто порснув сміхом, дехто посміявся під носом, але зараз здержався, щоб не образити бесідника. А анґлійський міністер Пит сказав: „Ну, вже маємо ніж, ще коби виделець". І тоді доперва вся саля порснула голосним сміхом. Був це сміх анґлійців над театральністю ірляндця.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО ПОТЕРПІЛИМ ВІД ПОВЕНІ.

ПІТСБУРҐ, ПА.

Передали комітетові допомогу.

Отсим заявляємо, що чек на $400, присланий на наші руки від Обеднання і призначений на допомогу потерпілим від повені українських громадян у Мекізракс, доручено на руки місцевого комітету.

Мекізракс, Па., 11 квітня 1936.

Інж. Володимир Малевич; о. Денис Кульматицький.

МІСЯЧНИЙ ЗВІТ ГОЛОВНОГО РЕКОРДОВОГО СЕКРЕТАРЯ У. Н. СОЮЗА

за березень 1936 року.

НОВІ ВІДДІЛИ:

Зорганізовано два нові відділи: **Тов. „Крути", число 203,** в Дітройт, Міш., і **„Молодече Тов. св. Йосафата", число 226,** в Рочестер, Н. Й.

НОВІ ЧЛЕНИ:

В. 7. Присяжна Марія.
В. 9. Лесик Іван.
В. 14. Лотоцький Михайло, Ткач Іван.
В. 15. Зеруха Йосиф.
В. 22. Боруцький Володимир, Претула А. Йосиф.
В. 25. Мамчур В. Стефан.
В. 28. Савчук Стефан.
В. 31. Костелло Марія.
В. 36. Ромах Агафія, Лиса Ольга.
В. 43. Городиський Йосиф, Городиський Іван, Коваль Тома, Держанович Марія.
В. 45. Кобсар Іван, Вавриків Марія, Кобсар Володимир Іван.
В. 53. Усик Анна.
В. 54. Салабай В. Богдан, Салабай М. Стефанія.
В. 69. Шевчук Ольга.
В. 76. Чап Петро.
В. 78. Дронюк Анна.
В. 83. Опришко Анна, Титор Теодор.
В. 86. Репчак Микола.
В. 90. Чередарчук Марія.
В. 93. Прус Михайло.
В. 94. Дроздовський Петро.
В. 96. Кульчицька Анна.
В. 102. Пилипів Іван, Реклінська Марія.
В. 109. Ґаллас Річард.
В. 112. Слепка Анастасія, Кізима Михалина, Кедьо Анна, Сорока Марія.
В. 121. Яворський Михайло, Яворський Іван.
В. 125. Лемак Марія.
В. 133. Ковалюк Михайло, Андрусько Михайло, Ковалюк Марія.
В. 136. Винник Василь.
В. 147. Мороз Мирослав.
В. 158. Шимко Катерина, Ґай Марія, Сорока Анна, Возьна Анна.
В. 167. Джеймс Катерина.
В. 171. Чайка Марія, Ґіль Софія, Яцишин Марія, Яцишин Анна.
В. 174. Козар Теодор, Коханич Юрій.
В. 200. Кравець Дмитро.
В. 201. Маценька Петро.
В. 204. Гриндьо Іван, Клиса Іван, Пасічник Михайло, Борак Андрій М. Д., Тураш Ілько, Душник Анастасія, Гурман Катерина, Гурман Іван, Шкляр Йосифа Евилина.
В. 206. Вецаль Марія, Вецаль Стефан, Червінська Софія.
В. 209. Вадяк Олена.
В. 210. Шиманський Михайло.
В. 217. Шевчук Магда.
В. 226. Сидор Іван, Андріїв Веслій, Шевчук Іван, Шурґот Володимир, Ковба Вінцент, Сороктій Іван, Бабей Василь, Кольданський Михайло.
В. 230. Васько Марія.
В. 236. Ганас Стефан.
В. 239. Ґаллан Володимир, Ланик Анна.
В. 244. Бенза Михайло.
В. 251. Пацула Михайло, Крайник Анна.
В. 261. Дмитрів Катерина, Дмитрів Василь.
В. 266. Грицай Стелла.
В. 269. Бамбуровський Іван.
В. 282. Кашубінський Іван, Смелко Гафія.
В. 286. Барна Анна.
В. 292. Заптон Тома, Стефаняк Ілько, Терлецький Володимир, Коваль Михайло.
В. 312. Радкович Яків, Наземеч Йосиф.
В. 336. Сич Стефанія, Калмук Марія.
В. 337. Семенків Павло.
В. 338. Опар Ілько, Лабойко Іван.
В. 339. Дьорка Анна, Дьорка Михайло.
В. 340. Щудлик Марія.
В. 349. Гайдамаха Марія.
В. 359. Мечник Павлина, Кузьма Катерина.
В. 361. Головатий Андрій, Петрик Евген.
В. 364. Маковський Михайло.
В. 375. Бойко Василь.
В. 390. Каламін Олекса.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ НАНОВО:

В. 1. Раповий Володимир.
В. 9. Бобеляк Іван.
В. 10. Хвалик Фемя, Завидняк Мілько, Хвалик Семен.
В. 13. Євусяк Филимон, Євусяк Текля.
В. 20. Годяк Микола*, Годяк Анна Анеля, Годяк Марія, Годяк Василь, Годяк Йосиф.
В. 25. Каштанюк О. Богдан.
В. 31. Майкович Анна, Майкович Олекса.
В. 38. Тиханич Лукаш.
В. 42. Лелет Мирослав.
В. 45. Слободян Стефан.
В. 50. Дудущ Параскевія, Лозинський Михайло*, Дудуш Григорій.
В. 78. Маціовський Станислав*, Маціовський Франко*, Косинський Михайло, Тимчишин Марія, Ленов Іван.
В. 81. Ракочий Іван.
В. 82. Гайдук Микола.
В. 84. Ґайда Олена, Ґайда Микола.
В. 86. Брезінський Іван, Брезінська Анна, Клачаний Петро.
В. 96. Годяк Ольга, Годяк Володимир*, Годяк Текля, Шугайло Катерина, Попитак Модест, Попитак Катерина, Кінцак Марія, Кінцак Іван, Король Стефан, Годяк Марія, Годяк Іван, Годяк Анна, Шугайло Василь.
В. 105. Владика Пелагія, Владика Марія, Ковалик Пазя, Владика Іван.
В. 112. Попіль Антонина, Горак Анна.
В. 123. Драган Розалія, Драган Дмитро.
В. 127. Вурштинська Марія.
В. 130. Максимюк Іван.
В. 135. Рудяк Марія.
В. 142. Думанський Іван.
В. 143. Запотоцький Михайло.
В. 158. Балко Василь Русик Олекса.
В. 161. Гречун Ева Жук Юстина, Нагребецький Йосиф, Нагребецька Павлина, Кость Стефан, Кость Катерина.
В. 177. Онисько Олена, Онисько Іван*.
В. 185. Матійчук Евфрозина.
В. 192. Брикайло Василь, Брикайло Іван*.
В. 193. Поточняк Михайло.
В. 210. Завадовський Стефан.
В. 213. Кобрин Василь.
В. 229. Мияк Іван Кеселовський Сергій.
В. 242. Рінго Андрій мол., Юрковський Михайло.
В. 253. Мишоловська Катерина.
В. 259. Мочиловський Стефан.
В. 263. Бусько Онуфрій.
В. 266. Сивик Стефан.
В. 268. Карачинська Стефанія.
В. 269. Рудий Дмитро.
В. 278. Антонишак Іван.
В. 282. Шкляренко Олекса.
В. 292. Ґурняк Іван.
В. 304. Цар Петро.
В. 312. Дорош Катерина.
В. 319. Бурич Гнат.
В. 324. Граб Марія.
В. 352. Скульський Іван, Скульський Йосиф*, Скульська Стефанія, Скульський Іван, Скульська Катерина, Момот Іван.
В. 361. Мілещук Тимко, Шевчук Володимир, Шевчук Іван, Шевчук Олена, Шевчук Марія.
В. 365. Горват Текля, Горват Марія, Галенда Анна, Сухеня Андрій.
В. 370. Малішевський Андрій, Лисий Михайло, Малішевська Анастасія, Гузар Константин.
В. 379. Плещенець Іван.
В. 390. Панчишин Анастасія.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 25. Гаврилко Ірина.
В. 27. Пупчик Дмитро.
В. 90. Масинич Марія.
В. 93. Свідер Олекса.
В. 99. Сенюк Іван.
В. 112. Рурич Марія.
В. 125. Куропас Антонина, Мегаль Марта.
В. 134. Головата Анна.
В. 182. Боднарчук Олекса.
В. 194. Костинюк Дмитро, Речук Йосиф, Бартків Петро.
В. 199. Пилипець Анна.
В. 204. Мостенський Михайло.
В. 224. Ірха Сава.
В. 228. Хомінець Калина.
В. 239. Милак Стефан.
В. 241. Бардачевська Ксеня Бардачевська Варвара, Бардачевський Стефан.
В. 272. Дудак Володимир*, Кравчук Анна.
В. 284. Нищий Ева, Нищий Яків.
В. 297. Махник Марія.
В. 310. Бенґринович Володимир.
В. 361. Фік Стефан, Сінгалевич Марія.
В. 382. Мацей Ольга.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ІНШИХ КЛЯС:

В. 12. Олекса Григорій, Олекса Анна.
В. 67. Кливак Йосиф*.
В. 75. Баран Владя.
В. 141. Дицьо Юрій.
В. 171. Петренко Марія.
В. 276. Кібаш Михайло*.
В. 312. Дорош Роман*, Шарик Мирон*.
В. 355. Занко Іван*.

ЧИСЛО ЧЛЕНІВ ПЕРЕНЕСЕНЕ ЗІ СТАРОГО ДО НОВОГО РОДУ ОБЕЗПЕЧЕННЯ:

Відділ:	Членів	Відділ:	Членів
7.	3	221.	1
46.	1	243.	1
104.	1	257.	1
190.	2	384.	1

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ:

В. 1. Барна Ева, Олшевський Йосиф, Олесневич Теодор.
В. 2. Завацький Михайло*.
В. 7. Чичовська Олена.
В. 8. Мазур Марія, Скробач Марія, Сверет Дмитро, Сверет Анастазія.
В. 9. Ковальчук Лука, Кормаш Текля, Кормаш Никола.
В. 20. Миськів Михайло.
В. 25. Авраменко Василь, Навроцький Никола, Павловський Григорій.
В. 28. Горват Никола.
В. 29. Гривняк Іван, Тимець Роман.
В. 37. Фуртас Анастазія.
В. 38. Кащак Іван.
В. 41. Щепаняк Михайло, Ропицька Перл.
В. 43. Стромчинський Казимир, Малинчак Петро, Новицький Митрофан.
В. 47. Заблоцька Марія.
В. 50. Цуп Андрій, Фурдин Василь, Фурдин Анна.
В. 64. Дуткович Анастазія.
В. 72. Олийовський Теодор.
В. 74. Олач Марія, Олач Дмитро.
В. 77. Юневич Йосиф, Юневич Марія.
В. 87. Удич Анастазія, Удич Ева.
В. 97. Перевізник Ольга.
В. 102. Ендзевич Зофія.
В. 103. Томащук Василь*.
В. 105. Лемберська Павлина.
В. 108. Якимов Станислав*.
В. 113. Баран Данило.
В. 123. Перун Йосиф*, Перун Никола*.
В. 130. Кутинський Павло, Бундза Роман.
В. 132. Галашинська Анна.
В. 135. Голобінька Марія.
В. 139. Домбров Михайло.
В. 141. Бойко Григорій.
В. 142. Мамчак Никола*.
В. 151. Дибач Настя, Тарас Анна, Гримач Марія.
В. 154. Гудак Никола.
В. 155. Берко Анна, Берко Іван*, Сапун Зофія.
В. 156. Кагуй Марія.
В. 158. Зубіль Семен, Малець А. Іван.
В. 167. Ліщук Юрій, Ліщук Ірина.
В. 175. Пелех Омелян Теодор*.
В. 180. Судомір Йосиф*, Сташків Нансій.
В. 182. Боднарчук Юлія.
В. 183. Пошивак Анна.
В. 186. Шквер Іван, Кріль Марія, МкҐарій Анна, Когут Марія.
В. 192. Вівчар Михайло.
В. 193. Дзурняк Марія.
В. 221. Лисняк Іван, Галоський Іван*, Стефанків Стефан, Рурка Йосиф, Лабай Стефан.
В. 223. Проц Ева.
В. 238. Оверко Володимир*, Звари Михайло*.
В. 239. Питлик Михайло, Питлик Олена.
В. 242. Дупівка Анна.
В. 243. Карплюк Стефанія.
В. 252. Четвінська Стефанія.
В. 263. Заневич Михайло*.
В. 275. МкФадден Анна.
В. 276. Білий Катерина, Білий Мартин, Шведюк Музей, Тер Михайло.
В. 304. Попелюк Андрій.
В. 309. Демчишин Михайло.
В. 316. Татига Василь*.
В. 319. Мацида Зофія, Мацида Стефан*, Мацидин Анна.
В. 326. Миклівщак Катерина, Миклівщак Андрій.
В. 328. Ярош Марія, Ярош Йосиф.
В. 335. Спевак Петро.
В. 349. Ґелета Василь*.
В. 352. Левчишин Анастасія, Левчишин Теодор, Лема Петро, Розлуцька Юлія, Розлуцький Михайло.
В. 361. Главоцька Марія, Главоцький Михайло*, Осоговська Анна, Вовк Василь*, Оприско Стефан, Ба[illegible] Олекса.
В. 362. Островський Франко.
В. 363. Мішанець Анна.
В. 365. Ґулик Параскевія.
В. 369. Польський Михайло.
В. 370. Чухрій Ксеня, Дикун Стефан, Чухрей Іван.
В. 371. Процик Никола, Процик Текля.
В. 383. Мінго Марія.

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 2. Масинич Марія.
В. 9. Хомінець Калина.
В. 14. Фік Стефан, Сінґалевич Марія.
В. 133. Дудак Володимир*.
В. 147. Мелан Стефан.
В. 181. Свідер Олекса.
В. 207. Пилипець Анна.
В. 221. Куропас Антонина, Мегаль Марта.
В. 242. Мацей Ольга.
В. 260. Рурич Марія.
В. 266. Мисик Михайло, Мисик Марія.
В. 305. Махник Марія.
В. 361. Чубатій Олекса.
В. 364. Лопушак Теодор, Лопушак Магдалена.
В. 371. Кравчук Анна.
В. 374. Ірха Сава.
В. 384. Головата Анна.

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ ДО ІНШИХ КЛЯС.

В. 67. Кливак Йосиф*.
В. 75. Присташ Владя.
В. 141. Дицьо Юрій.
В. 171. Петренько Марія А.
В. 276. Кібаш Михайло*.
В. 312. Шарик Мирослав*, Дорош Роман*.
В. 355. Занко Іван*.

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ НА БЕЗПЛАТНЕ ПРОДОВЖЕННЯ:

В. 282. Шкляренко Олекса.
В. 381. Оліяр Роман.

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ З ВИПЛАЧЕНИМ ОБЕЗПЕЧЕННЯМ:

В. 42. Сопко Катерина.
В. 369. Рагано Олена.

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ ЗІ ЗВОРОТОМ В ГОТІВЦІ:

В. 42. Балагурак Дмитро.
В. 185. Романишин Анна.
В. 221. Мурин Василь, Мурин Марія.
В. 230. Венґзен Марія.
В. 237. Коцопій Іван*.
В. 239. Ґаллан Володимир.
В. 253. Чорна Анастазія.

ЧЛЕНИ ПОМЕРШІ:

В. 2. Масинич Григорій.
В. 11. Шибис Матвій.
В. 87. Сухиня Стефан.
В. 121. Яворський Антін.
В. 334. Шушко Гаврило.
В. 349. Ґелета Олекса.
В. 361. Небор Ілько.

ЗІСТАВЛЕННЯ:

З початком березня 1936 р. було в У. Н. Союзі повнолітніх лёнів	20,915
В місяци березні 1936 р. принято нових	119
В місяци березні 1936 р. принято наново	114
В місяци березні 1936 р. принято з переступними листами	31
В місяци березні 1936 р. принято з інших кляс	10
В місяци березні 1936 р. перенесено зі старого до нового роду обезпечення	11
Разом	21,200
В імсяци березні 1936 суспендовано	129
В місяци березні 1936 р. відійшли з переступ. листами	21
В місяци березні 1936 р. відійшли до інших кляс	8
В місяци березні 1936 р. перенесено зі старого до нового роду обезпечення	11
В місяци березні 1936 р. відійшли на безпл. продовження	2
В місяци березні 1936 р. відійшли зі зворотом в готівці	3
В місяци березні 1936 р. відійшли з виплаченим обезпеч.	2
В місяци березні 1936 р. померли	7
Разом	188
З кінцем березня 1936 р. в У. Н. С. було дорослих членів	21,012

ЗІСТАВЛЕННЯ ПІСЛЯ КЛЯС І СУМ ОБЕЗПЕЧЕННЯ:

СТАРИЙ РІД.

В клясі Д. на $ 100	1
В клясі А. на $ 250	14
В клясі А.А. на $ 500	152
В клясі В. на $ 750	27
В клясі С. на *1000	317
В клясі В.В. на $1500	9
В клясі С.С. на *2000	2

НОВІ РОДИ.

Обезпечення платне по смерти з вкладками до 70 року життя.

В клясі О- 500 на $ 500	354
В клясі О-1000 на $1000	269
В клясі О-1500 на $1500	3
В клясі О-2000 на $2000	3
В клясі О-2550 на $2500	—
В клясі О-3000 на $3000	—

Обезпечення платне по смерти з вкладками протягом 20 літ.

В клясі Р- 500 на $ 500	621
В клясі Р-1000 на $1000	438
В клясі Р-1500 на $1500	4
В клясі Р-2000 на $2000	3
В клясі Р-2500 на $2500	—
В клясі Р-3000 на $3000	—

Обезпечення платне за життя з вкладками протягом 20 літ. (Ендавмент).

В клясі Е- 500 на $ 500	420
В клясі Е-1000 на $1000	169
В клясі Е-1500 на $1500	4
В клясі Е-2000 на $2000	1
В клясі Е-2500 на $2500	—
В клясі Е-3000 на $3000	—

НОВЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ НА ЦІЛЕ ЖИТТЯ ДЛЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ

В клясі W- 500 на $ 500	763
В клясі W-1000 на $1000	1,876
В клясі W-1500 на $1500	3
В клясі W-2000 на $2000	3
В клясі W-3000 на $3000	1

НОВЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ НА ЦІЛЕ ЖИТТЯ ДЛЯ ДАВНИХ ЧЛЕНІВ.

В клясі Т- 100 на $ 100	5
В клясі Т- 250 на $ 250	247
В клясі Т- 500 на $ 500	4,400
В клясі Т- 750 на $ 750	669
В клясі Т-1000 на $1000	9,942
В клясі Т-1500 на $1500	227
В клясі Т-2000 на $2000	65
Разом	21,012

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ

НОВОВПИСАНІ ДІТИ:

В. 20. Пригарська Ірина Катерина, Торопа Олена.
В. 43. Ковцун Іван, Новицька Катерина, Ладин Лілліян.
В. 48. Куцаба Едвард.
В. 54. Маланчук Евген.
В. 78. Фіняк Текля, Контович Михалина.
В. 85. Костюк Ярослав, Костюк Роман, Костюк Розалія Марія.
В. 86. Пісанчин Йосиф, Пісанчин Ольга.
В. 90. Максимів Катерина, Максимів Анна, Максимів Никола.
В. 93. Тріска Теодор.
В. 98. Пилипяк Василь.
В. 102. Богус Магарета, Богус Богдан, Дорош Мартин, Реклінський Едвард, Трипочко Реклінський Яків, Трипочко Реклінський Григорій.
В. 106. Музика Володимир мол.
В. 112. Руреч Марій, Сорока Евгенія.
В. 121. Яворська Андрея Варвара, Яворський Теодор, Яворська Марія.
В. 125. Лімак Марія Тереса.
В. 144. Дейвіс Марія Олена.
В. 145. Назарук Теодор.
В. 147. Ракочий Юлія, Ракочий Анна, Кісак Дмитро.
В. 152. Присяжна Ольга.
В. 171. Ружанська Анна, Євусяк Володимир Євусяк Данило.
В. 172. Ільницька Розалія, Ільницька Катерина, Ільницький Петро, Ільницький Никола, Дунайчук Павло, Кучинський Іван.
В. 198. Палмер Річард.
В. 204. Видник Лев, Ґелета Анастазія, Ґелета Йосиф, Ганратій Роберт, Мостенський Борис Атаназій, Іванишин Олена.
В. 206. Колесник Петрунеля Дарія, Козак Параня.
В. 210. Ваковська Михалина Катерина, Баковська Ірина Анна, Шиманський Йосиф.
В. 221. Прокопенко Річард Григорій.
В. 227. Періг Йосиф, Періг Стефан, Періг Анна, Періг Марія, Головецька Віра.
В. 236. Ковалевич Константина Марія.
В. 238. Мороз Анна.
В. 251. Пацула Едвард, Ґойк Семко.
В. 257. Гринько Йосиф.
В. 261. Дмитрів Марія, Дмитрів Володимир, Дмитрів Анна.
В. 267. Палмер Йосиф.
В. 280. Безкоровайний Мирослав.
В. 281. Довган Тарас.
В. 282. Гриник Роберт Д.
В. 286. Шимон Евген Михайло, Шимон Стефан Іван.
В. 297. Шелестак Павло, Шелестак Марія.
В. 312. Білецька Олена, Білецька Дорота, Хміль Володимир.
В. 330. Тимків Мирослав, Тимків Ярослава.
В. 349. Гайдамаха Володимир.
В. 361. Медвідь Богдан Йосиф, Ґанґій Алфред.
В. 369. Мількович Никола.
В. 375. Станчак Меланія.
В. 378. Гальчук Анна.
В. 385. Скрипець Марія

ДІТИ ПРИНЯТІ НАНОВО:

В. 1. Цап Михайло, Цап Анна, Цап Андрій.
В. 20. Годяк Йосиф, Годяк Елизавета.
В. 24. Кудла Петро Кудла Никола.
В. 84. Ґайда Марія.
В. 86. Березінська Ірина, Бережінська Ольга.
В. 96. Кінцак Стефан, Кінцак Василь, Магавен Бернада, Годяк Йосиф, Шугайло Анна, Годяк Мілька, Шугайло Антін, Шугайло Іван.
В. 105. Владика Михайло, Владика Володимир, Владика Анна, Владика Юлія, Владика Катерина, Владика Іван, Владика Емілія, Владика Олена.
В. 123. Драган Іван, Драган Йосиф, Драган Володимир.
В. 127. Самуляк Стелля.
В. 142. Андрусечко Олена, Андрусечко Анна, Андрошенько Михайло.
В. 242. Рінго Анна, Мацей Анна, Мацей Володимир.
В. 259. Мочаловський Андрій.
В. 312. Дорош Давид, Дорош Павло.
В. 352. Скулська Зофія, Скулська Олена, Скулська Катерина, Скулська Гедвіґа, Скулський Володимир, Скульський Іван, Скулський Станислав, Скулський Франко.
В. 361. Шевчук Богдан, Шевчук Ксеня, Шевчук Зофія.
В. 370. Малішевська Ольга, Малішевська Лидя, Малішевський Володимир.
В. 379. Плашанець Розалія.

ДІТИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 16. Шкробяк Володимир.
В. 99. Сенюк Михайло, Сенюк Анна, Сенюк Олекса, Сенюк Марія.
В. 182. Боднарчук Павло, Боднарчук Фред.
В. 361. Сінгалевич Йосиф Данило.

ДІТИ ПРИНЯТІ З ІНШИХ КЛЯС:

В. 58. Колеса Марія, Колеса Михайло.
В. 347. Холявська Вікторія.
В. 361. Корбет Ніял.

ДІТИ СУСПЕНДОВАНІ:

В. 50. Фурден Стефанія, Фурдин Іван, Бандирський Володимир, Фурдин Емілія.
В. 84. Ґудзик Марія, Ґудзик Розалія.
В. 86. Височанський Омелян, Височанський Іван, Височанський Евстахій.
В. 95. Зґіба Фемія, Мич Феня, Мич Христина, Мич Михайло, Мич Микола, Мич Анна.
В. 99. Домбек Анна, Домбек Катерина, Домбек Юрій, Домбек Юлія, Домбек Олена.
В. 130. Бундза Анна.
В. 136. Ґалла Бернард.
В. 147. Савечка Анна, Савечка Петро.
В. 151. Стельмахх Йосиф, Гримач Йосиф, Гримач Ольга.
В. 165. Файфер Володимир.
В. 192. Фридрик Павлина.
В. 213. Кук Іван.
В. 227. Рушняк Анна.
В. 230. Прислінський Іван, Прислінська Дорка, Прислінська Катерина.
В. 234. Сольтицький Адам, Нерода Андрій.
В. 352. Окунський Петро.
В. 370. Ройко Іван мол., Ройко Олена, Ройко Едвард, Ройко Лорейн.
В. 371. Процик Олена.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ.

В. 14. Сінгалеви Йосиф Д.
В. 94. Гришко Омелян.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ ДО СТАРШИХ ЧЛЕНІВ У. Н. С.:

В. 7. Присяжна Марія.
В. 9. Лесик Іван.
В. 53. Усик Анна.
В. 69. Шевчук Ольга.
В. 83. Опришко Анна, Титор Теодор.
В. 96. Кульчицька Анна.
В. 109. Галас Річард.
В. 136. Винник Василь.
В. 147. Мороз Мирослав.
В. 158. Шимко Катерина Ґай Марія, Сорока Анна.
В. 209. Вадяк Олена.
В. 210. Шиманський Михайло.
В. 217. Шевчук Магда.
В. 244. Бенза Михайло.
В. 261. Дмитрів Катерина, Дмитрів Василь.
В. 269. Бамбуровський Іван.
В. 286. Барна Анна.
В. 292. Терлецький Василь, Коваль Михайло.
В. 312. Наземеч Йосиф.
В. 336. Сич Стефанія.
В. 337. Семеньків Павло.
В. 338. Лабойко Іван, Опар Ілько.
В. 339. Дьорка Анна, Дьорко Михайло.
В. 340. Щудлик Марія.
В. 361. Петрик Евгенія, Головатій Андрій.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ ДО ІНШИХ КЛЯС:

В. 58. Колеса Марія, Колеса Михайло.
В. 347. Халов Вікторія.
В. 361. Корбет Ніяль.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ ІЗ ЗВОРОТОМ В ГОТІВЦІ:

В. 177. Рекрут Лев Мирослав, Рекрут Омелян Стефан.

ДІТИ ПОМЕРШІ:

В. 28. Полак Вероника.

ЗІСТАВЛЕННЯ:

З початком березня 1936 р. було в У. Н. С. дітей членів	8,501
В місяци березні 1936 р. принято нових	103
В місяци березні 1936 р. принято наново	54
В місяци березні 1936 р. принято з перест. листами	8
В місяци березні 1936 р. принято з інших кляс	4
Разом	8,670
В імсяци березні 1936 суспендовано	43
В місяци березні 1936 р. відійшли з перест. листами	2
В місяци березні 1936 р. відійшли до старших чл. У. Н. С.	33
В місяци березні 1936 р. відійшли до інших кляс	5
В місяци березні 1936 р. відійшли на безпл. продовження	—
В місяци березні 1936 р. відійшли зі зворотом в готівці	3
В місяци березні 1936 р. померли	1
Разом	87
З кінцем березня 1936 р. в У. Н. Союзі було дітей членів	8,583

ЗІСТАВЛЕННЯ ПІСЛЯ КЛЯС МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ:

В клясі 1-ій за 25 цнт. місячної вкладки	6,791
В клясі 2-ій за 50 цнт. місячної вкладки	1,695
В клясі 3-ій за 50 цнт. місячної вкладки	97
Разом	8,583

УВАГА,

котру кожний відділовий урядник і член Українського Народного Союза повинен пильно прочитати й відповідю до неї застосуватись.

Ті повнолітні члени та члени Молодечого Департаменту, що тут проголошені в рекордовім звіті за березень 1936 р. суспендованими, якщо бажають бути принятими наново в члени У. Н. Союза, повинні зголоситись до своїх відділів у протягу трицятьох (30) днів від дня опублиукування отсього повідомлення про їх суспензу та заплатити залеглі вкладки й інші належитости секретарям своїх відділів. Коли цього не зроблять до трицятьох днів від дня отсього повідомлення, то опісля будуть автоматично виключені з відділу і з Союза та втратять усі членські права, запомоги і привілеї, з винятком тих прав, які є застережені в нових родах обезпечення. Такі самі права й обмеження відносяться також до тих членів, які на протязі березня 1936 р. взяли переступні листи й ще досі не зголосилися з ними до інших правно існуючих відділів У. Н. Союза.

Дано в Джерзи Сіти, Н. Дж., дня 18-го березня 1936 р.

Дм. Галичин, гол. рек. сер.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПІДГОТОВЛЯЙМО СВЯТА В ПАМЯТЬ ІВАНА ФРАНКА.

Все, що мав у життю, він віддав
Для одної ідеї,
І горів і згорів, і страждав,
І трудився для неї.

З поеми „Мойсей" І. Франка.

Дня 28. травня б. р. минає 20 літ, як замкнув свої струджені очі великий син України — Іван Франко. По всій широкій Україні й де тільки живуть українці і де тільки гомонить щира українська мова, ідуть приготування, щоб якнайкраще відсвяткувати ці роковини. І ми, українці, що живемо на вільній землі Вашингтона, повинні теж уже тепер підготовлятися, щоб як слід цю річницю відсвяткувати.

Хто був І. Франко і за що маємо його так шанувати, про те не треба багато писати, бо про це знає кожний, хоч трохи начитаний українець. Та є ще в Америці такі одиниці, котрі мали нагоду особисто стрічатися з поетом, які знають його життя. Вони повинні передати ті свої спомини нашому молодому поколінню, щоб воно почуло теж від наочних свідків про трудяще життя нашого духового Велитня.

Франко ціле своє життя віддав на те, щоб вивести нас у люди, піднести на вищий рівень нашу народню свідомість та навчити нас боротися за свої народні й людські права. Двадцяті роковини смерти поета є дуже принагідною порою, щоби на концертах чи академіях відсвіжити наші уми перлами Франкового духа.

Він ціле своє життя віддав на службу народові й тим дав нам приклад, гідний наслідування. Він пригадував нам не забувати серед своїх життєвих клопотів у щоденній боротьбі за шматок насущного хліба теж і за великі ідеали, які стоять перед нами як нацією. Його слово сильне і запальне як вогонь. Читаючи його, не можна впасти на дусі й серед найтяжчих обставин. Тільки треба мати „мужну силу, хоч похилить горе", треба бути непохитними, вірними дітьми України і треба вірити у свої власні сили, в силу нашого народу. Бо він нас запевняв, що:

„Обрубане дерево знов зазеленіє
І місяць із серпа знов повний стає.
Це бачучи, чесні, не тратьте надії,
Хоч доля гнівная нас гонить і бє".

А щодо нашої будучности, заповів ясно, що:

„Прийде час і ти огнистим видом
Засяєш у народів вольних колі.
Труснеш Кавказ, впережешся Бескидом,
Покотиш Чорним морем гомін волі,
І глянеш як хазяїн домовитий
По своїй хаті і по свойм полі".

В. Чучман,
Амстердам, Н. Й.

ГОЛОС З РІДНИХ СІЛ.

Громадянин Василь Нагайло з Дірбори, Міш., дістав зі свого села Бухович, мостиського повіту листа, в якім описується про злодійства в селі. Пише, що вночі ходили завжди 4 вартівники і не могли натрапити на тих злодіїв. Аж раз їх завважали при крадіжі й хотіли їх відстрашити. Тоді один зі злодіїв стрілив і вбив Теодосія Нагайла. Другого вартівника, Івана Моргила, тільки осмалив огонь з кріса. Вбитий Нагайло осиротив жінку і 3 малих дітей. Та замітне тут те, що польська жандармерія, що звилася на місці злочину доперва рано, замість шукати вбивників, арештувала вартових і відставила їх до Мостиск до арешту. Ось такі тепер порядки в Галичині під польською владою. Закопає селянин бульбу на зиму і насипле над ямою трохи більше землі, то це не можна. Поліція добачує в тім уже „стрілецьку могилу", або принаймні якусь „революційну" акцію. Як треба шукати злодіїв у селі, то жандарма нема, а як дають українці якусь аматорську виставу, так є на виставі аж 2 жандарми і розганяють по виставі людей, щоб разом не були і не розмовляли. По 9-тій годині ніхто не сміє бути в читальні. Того польські жандарми пильнують, але злодіїв нема кому пильнувати.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ДІТРОЙТ, МІШ.

Концерт української радіо-години.

В неділю, 29. березня, відбувся в Чедсей Гай Скул святочний концерт української радіо години під управою п. М. Шустакевича.

Концерт випав незвичайно добре, бо складався з гарної і добірної програми та мав на цілі вшанувати третю річницю української радіо програми.

Публики не було дуже багато, але зате були це дійсні любителі музики і прихильники великої культурної роботи, яку робить радіо для української справи.

На концерті виступав хор ім. Котляревського під управою п. А. Стисловського.

Одною з цікавих точок того хору була пісня „Витай, Україно!" — яку п. Стисловський приготовив сам, здається на підставі переводу з фінського.

Панна Анна Гуляк з Виндзор відограла дуже вміло пару скрипкових соль. Вона є вчителькою музики і дуже багато трудиться для української штуки. Слухачеві є приємно дивитися, як вона чарує публику чудовими мельодіями.

Пан Константин Орлик здобув велику бурю оплесків своїми тенеровими солями народніх пісень. П. Орлик є добре знаним артистом і все дістає великі овації, бо знаменито співає народні пісні, які публика любить і цінить.

Панна Оля Блажовська відіграла два трудні фортепянові соля Шопена і Детта, з яких вивязалася знаменито. Вона є молодою вчителькою музики в Дідройт і в кождому концерті помагає своїм талантом і знанням, де лиш українська справа того вимагає.

Панна Доня Стефанія з Виндзор часто виступає на концертах у Дітройт і кождий раз своїм талантом здобуває собі нових прихильників. Вона скінчила консерваторію в Канаді і любить клясичну музику, але українські коломийки співає так гарно, що публика не може ними налюбуватися, як це було минулої неділі.

Українська мандолінова орхестра „Боян", під управою Семена Мількович, відограла цілу вязанку ріжних українських пісень. Ця орхестра є дуже добре вишколена і її музиканти грають немовби справжні артисти.

Панна Віра Осадчук відспівала соло „Очи чорныя" по англійськи в супроводі орхестри так пречудно, що мусіла його повторити по російськи. Вона співала з великим чуттям і показала свій акторський талант.

На закінчення п. Петро Козак відтанцював танкове соло, козачок. Він танцює так спритно, немовби на пружинах; а коли скочить догори, то люди дивляться на стелю, бо думають, що він летить у воздух.

Д-р А. Т. Кібзей переповів коротко наші культурні здобутки, спинившися ширше над українською піснею.

П. Шустакевич виголосив кінцеву промову, в якій підніс заслуги своїх співробітників та подякував їм, своїм спомагачам і українській публиці за кооперацію, завдяки котрій він провадить свою радіо програму вже три роки.

Його радіо година має велике культурне і народне значіння, бо тепер уже всі в Дітройт, знають, що тут не лише є українці, але що вони також щось роблять і тому з нами зачинають уже числитися.

Його програму передають стало три рази на тиждень.

Пан Шустакевич у своїй промові спімнув і висловився також дуже прихильно про другу радіо програму, яка випускається раз в тиждень під управою хору „Думка", роблячи їм признання, що вони трудяться на тімсамім полі і тимсамим популяризують українську справу, помагаючи йому.

Ця заява випала дуже по джентельменськи, бо багато людей думають, що він уважає їх за своїх конкурентів, а в дійсности воно так не є.

Радіо-слухач.

ГОЛОС З ЛЕМКІВЩИНИ.

У минулому році мав Кружок Рідної Школи в Сяноці гарні успіхи своєї праці. Велика у цім заслуга американських українців, які своєю жертвенністю причинилися до матеріяльної піддержки, а тимсамим і до діяльности нашого Кружка.

За ці фонди влаштували ми 3 дитячі садки: у Загутині, сяніцького повіту, й у Володжі та Гуті, березівського повіту. Крім того доповнили ми наші мандрівні біліотеки, яких маємо тепер 21 і постійні бібліотеки, яких маємо 3 у Сяноці, разом 24 бібліотеки, а у них 2,000 книжок. Ці бібліотеки містять найкращі твори українського письменства. Вони є найкращим засобом національного виховання наших дітей і молоді, яка прагне книжки. Успіх цеї праці є великий, бо ці книжки передаються з рук до рук, діти й молодь пильно їх перечитують, учаться про свій нарід, його визвольні змагання, учаться добувати кращу долю.

Цю діяльність будемо розвивати також у 1936 році. Варто її піддержати, бо вона певно веде до цілі.

У травні 1934 р. надала головна управа „Рідної Школи" у Львові нашому Кружкові права Повітового Кружка і підчинила нашому Кружкові частину Лемківщини. Таким чином обняв наш Кружок у свою опіку повіти: Сянік, Березів, Коросно і Ряшів. Цю територію треба покрити сіттю Кружків Рідної Школи. Цю організаційну працю ми вже почали, відбуваючи наради у справах Р. Ш. в окрузі Риманова, Березова, Дуклі, Ясла та Горлиць.

Багато сіл на Лемківщині не мають шкіл. Оснування приватних українських шкіл у тих селах вимагає теж значних фондів.

Нашу програму в 1936 році доповняють курси й виклади, бо наш Кружок занимається також поширюванням освіти на Лемківщині.

Заходом нашого Кружка відбулися трикотарські курси у Полонній, Боську та Морохові, сяніцького повіту. Посилаємо Вам світлини з цих курсів.

Організаційна праця вимагає теж значних фондів, бо для цеї цілі треба удержувати окремого урядовця. Ми вже приняли такого урядовця, тож на його удержання треба фондів.

У біжучому році буде наш Кружок знов старатись удержати дитячі садки. Ми почали вже збирати фонди на цю ціль, бо вона є гідна найбільшого зусилля.

Просимо Вас зібрати між знайомими в Америці кільканадцять долярів на цілі Кружка Рідної Школи і переслати на адресу голови Кружка, д-ра Степана Ванчицького у Сяноці.

Не гайтеся помогти у потребі своїм браттям, щоб конче не мусіли самі собі докоряти, що не приложили рук до такого важного завдання і лишили своїх братів без помочі.

Приймить від нас щирий привіт!

Д-р Степан Ванчицький, голова;
Д-р Володимир Каранович, секретар.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

НА ПОМІЧ ЛЕМКІВЩИНІ.

Комітет допомоги селам Воробликам в Шікаго, Ілл., перевів між своїми односельчанами збірку на просвітні цілі для сіл Вороблика Королівського, пов. Коросно й Вороблика Шляхоцького, пов. Сянік.

Збіркою занялися Павло Пельц і Онисим Драган. Зібрали на листу ч. 15.

Жертвували по $2: П. Пельц, Панько Копчак, Н. Скірник, І. Буряк; по $1: Т. Скірник, О. Драган, М. Драган, К. Драган, І. Драган, Ф. Герлях, С. Тупяк, Т. Буряк, Д. Колодійчик, М. Колодійчик, Ю. Копчак, Н. Копчак, П. Вархоляк, В. Ґузік, Н. Каршневич.

Збірку в сумі $23 переслав д. Павло Пельц у Сингек, Н. Дж., до головного комітету односельчан Воробликів на руки секретаря Козми Остафа, котрий передав головному касієреві Юркові Вітикові.

Кличемо всіх односельчан з Воробликів дати якнайбільшу матеріяльну поміч нашим селам Воробликам.

Бачимо, що наш гріш не пішов намарно, бо при помочі нашій наші брати в наших селах зробили за три роки такий великий український переворот, якого наші прадіди не зробили на протязі віків. За наші збірки наші села мають 55 часописів за суму $68, мають багато книжок, спортове руханкове українське товариство молоді й українське товариство „Сільський Господар" з 210 членами.

За головний комітет: О. Сеньчак, Ю. Вітик, К. Остаф.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН І ОГНЕННІ БОГИ. (145)



Гострий крик рознісся понад гуком бою: „Вбийте Тарзана!" Тарзан пізнав у цім голосі Бориса Ґарета, що крикчав до своїх жовнірів з якогось безпечного місця. Тепер нарешті упав останній з вояків Тарзана. Тарзан уже не мав за нікого відповідальности.



Лишитися далі й битися було би глупотою. Тарзан скоро вискочив на мур і втік у темний ліс, що лежав по дорозі до табору александрийнів. Він знав, що там його ждала тяжка доля, як вони відкриють соромний розгром, але не було іншої ради.



Адже для них він був Іскандром, півбогом, що, як говорили їх легенди, мав їх повести проти орди наїзників. Якщо вони йому не повірять тепер, то вони його вбють, а без його проводу вони згинуть з рук безпощадної банди Ґарета.



Тарзан любив цих боєвих людей і він хотів їм помогти. Але як вони побачили його самого, без вояків, стращні сумніви повстали в їх головах. Македон промовив до нього грізно: „Ти не Іскандер! За свій обман ти згинеш!"